

OŠ Grm
Lili Vavžik

**EKO ŠOLA KOT NAČIN ŽIVLJENJA –
VKLJUČEVANJE VSEBIN PROGRAMA EKOŠOLE V
LETNI DELOVNI NAČRT UČITELJA**

POVZETEK

V referatu bom predstavila ekološko delovanje na naši šoli. Omejila se bom na dejavnosti na predmetni stopnji. Tvrstne aktivnosti so načrtovane tako, da so del učno vzgojnega procesa. So sestavni del skoraj vseh predmetnih področij. Glavni namen je, da postanejo ekološke vsebine, aktivnosti in dejavnosti del življenja in ne le gole črke na papirju. Dokazali smo, da so učenci ekološke vsebine ponotranjili in v izvajanje le – teh vključili svoje starše, vse družinske člane.

KLJUČNE BESEDE:

Ekošola, učni načrt, ekološke dejavnosti, način življenja.

KAZALO

1 UVOD	3
2 JEDRO.....	3
2.1 VLOGA EKO KOORDINATORJA PRI SPODBUJANJU AKTIVNOSTI NA ŠOLI	3
2.2 PRIMERI VKLJUČEVANJA VSEBIN EKOŠOLE V LETNI DELOVNI NAČRT UČITELJA NA PREDMETNI STOPNJI	5
3 SKLEP	8
4 LITERATURA.....	8
5 PRILOGE.....	9

1 UVOD

Temelj odgovornega odnosa do okolja ni le posredovanje in pridobivanje znanja, ampak dejavno spreminjanje kulture obnašanja in ravnanja. Ekošola je metodološko in mednarodno primerljiv program z medpredmetnim povezovanjem znanja za življenje, ki razvija odgovoren odnos do okolja, narave in bivanja nasploh. Predstavlja postopek dela posamezne ustanove, da pridobi oziroma ohrani t. i. zeleno zastavo kot najvišje priznanje, prepoznavni znak, da spada v mednarodni projekt Ekošola.

TEMELJNA NAČELA, ki jih kot ambasadorji za uresničevanje trajnostnega razvoja v okviru Ekošole uresničujemo so:

- varovanje zdravja, izgradnja medsebojnih odnosov ter skrb za okolje in naravo,
- okoljska vzgoja mora biti sestavni del ciljev in vsebin vsakega predmeta,
- naj naravoslovne dejavnosti medpredmetno povezujejo cilje in vsebine,
- vzgojno delo znotraj šole je celovito povezano z lokalno skupnostjo,
- povezovanje mladih med državami Evrope in sveta.

GLAVNI CILJ, ki mu sledimo, je, da skrb za okolje in naravo postane del življenja.

Naši cilji se običajno uresničujejo v treh projektih (npr. Ekošola za zdravje, Za boljši svet, Voda v mojem mestu), najmanj dveh ozaveščevalnih akcijah (npr. Novoletni semenj, Zbiranje pokroščkov, tonerjev, kartuš in baterij, Zbiranje papirja, Zbiranje starih oblačil in obutve) in izbirnih aktivnostih (npr. Zbiranje KEMS, Eko voščilnice in izdelki, Stop kapljanju vode!, Ekoinšpektorji, Obisk Komunale, d. d. Novo mesto, Vozila, Minuta za zdravje, Športno družabna prireditve, Izdelki iz odpadne embalaže, Dan mobilnosti, Vetrnica, Izdelava peščenega filtra, Izdelava voščilnic, Ekobranje in še mnoge druge).

Zelena zastava že osmo leto krasi osnovno šolo Grm.

2 JEDRO

2.1 VLOGA EKO KOORDINATORJA PRI SPODBUJANJU AKTIVNOSTI NA ŠOLI

Kakšen je po mojem mnenju ekokoordinator? PREDAN – NEOMAJEN – DELAVEN – ZANESENJAK.

Ta potrebuje PODPORO VODSTVA ŠOLE, VISOKO SODELOVANJE SODELAVCEV, DOBRO MOTIVIRANE UČENCE.

Če vse to ima, lahko pripravi DOBRO ORGANIZACIJO DELA, ki vsebuje: NATANČEN NAČRT – POMEMBNO TERMINSKO OPREDELITEV – JASEN CILJ IN DOBER REZULTAT, ki ga pogojuje POZITIVEN MOTIV.

Tako običajno nastane NAČRT NAŠEGA ŠOLSKEGA DELOVANJA v okviru LDN Ekošole in s tem tudi moja vloga USKLAJEVALCA.

Torej, če je viden rezultat, je večji tudi motiv delovanja. Sestavine našega šolskega načrta so:

- delavec, učitelj,
- skupina, s katero bo deloval,
- aktivnost,
- termin delovanja,
- cilji,
- sodelavci.

Šolski načrt mora vključevati tudi naloge in vsebine, ki smo jih kot člani Ekošole dolžni opraviti. Predvsem pa izhajamo iz LDN šole – predmetnik je izhodišče. Vse sestavine načrta so enakovredne, potrebne za izpolnitev.

Načrt sproti dopolnjujemo tako, da nekatere dejavnosti lahko trajajo tudi dalj časa.

Morda imam srečo, da delujem ravno na Dolenjskem, ki je okoljevarstvu zelo predana, ima podporo Komunalnega podjetja Novo mesto, MO. Tako vsako leto ob dnevu Zemlje pripravimo prireditve v to čast, ki se je udeleži tudi 1000 in več osnovnošolcev, srednješolcev, vrtničkarjev. Na stojnicah predstavljamo ekološko delovanje posamezne šole, gostimo pomembne goste, znane pevce in glasbene skupine, nagrajujemo najboljše na likovnem in literarnem natečaju, pomagamo revnim, prebarvamo ograjo vrtca in še bi lahko naštevala. Ob vsaki prireditvi izdamo vsi sodelujoči glasilo EKOŠOLAR.

V vseh teh letih pa je porasla tudi široka paleta podpornikov na sami šoli (od hišnika, predsednika šolskega parlamenta učencev, vodje šolske prehrane, učiteljev). Priključitev gibanju Ekošola – šola za življenje, ki ji radi rečemo je bila torej edina prava usmeritev okoljsko ozaveščenih delavcev, učencev in posredno tudi staršev.

Veliko predstavitev, nagrad, objav, pohval. Nekaj izjemnih posameznikov, ki so preko učencev pridobili tudi njihove starše, je bil odličen predznak, da smo na dobri poti.

Še vedno pa se najde kdo, ki ne bo, ne bi, ne mara, ne zna, noče. Z njimi nato opravim pol poti, včasih tudi vso, le da tega ne želim pokazati. Sam ostaja kot glavni nosilec, sam žanje uspehe, ki jih niti ni pričakoval. Naslednjič je motivacija za delo notranja, pobude prihajajo tako od sodelavcev kot tudi od učencev samih.

Po nekaj letih tesnejšega sodelovanja z vodstvom Ekošole, sem ugotovila, da je ideja načrtovanja ekološkega dela na šoli dobra. Z veseljem so jo dopolnili in jo posredovali v vsakoletno izpolnjevanje.

Zadnja različica tako prinaša nabor aktivnosti (ni si jih potrebno »izmišljati«), ki si jih posamezna šola lahko izbere. S tem je izpolnjevanje načrta tudi časovno hitrejše.

Na naši šoli imajo vsi učitelji dostop do tega načrta. Najpomembnejše pa se mi zdi dejstvo, da je načrt Ekošole del LDN šole, ki ga vsako leto potrdi svet zavoda.

Torej, KAKO LAHKO JE BITI EKOKOORDINATOR? LAHKO. TO SI MORAŠ ZARES ŽELETI in ob sebi imeti tim sodelavcev, ki jim je čisto okolje in vzgajanje otrok o zavedanju pomena zdravega okolja način življenja.

2.2 PRIMERI VKLJUČEVANJA VSEBIN EKOŠOLE V LETNI DELOVNI NAČRT UČITELJA NA PREDMETNI STOPNJI

Vsebine, ki smo si jih zastavili v programu Ekošola, izhajajo iz ciljev, znanj, ki jih učenci pridobivajo pri posameznih predmetih, kot jih predstavljam v nadaljevanju:

EKOPAKET

- vrednote/ RU
- kemična sestava/ KEM, GOS
- zbirna cela šola

HRANA NI ZA TJA V EN DAN

- projektno/ GOS
- recepti naših babic/ GOS, DRU
- zelene straže in vodja šolske prehrane / sestava jedilnikov/GOS

BIOTSKA RAZNOVRSTNOST

- sejanci/ BIO
- primerjava tal/BIO, GEO
- nahajališča zaščitene rastlinskih vrst v okolici šole/ GEO

- projektno raziskovalna naloga
- dnevi dejavnosti

ENERGIJA

- priprava piktogramov za varčevanje/ RU
- obisk GEN Krško/ FIZ
- režim zračenja (najmanjša izguba toplotne energije)/ FIZ

VRTILNICA

- kompostiranje listja in trave/ GOS, ID
- zeliščni lončki/ GOS, BIO
- kalitev/ BIO
- zeliščno zelenjavni vrteček /ID, projektno, GOS

MLADI POROČEVALCI

- ekokotiček: vsak razred en teden/ RU
- zeleni radio: mesečna oddaja /RU, SLJ, ID
- spletna stran šole
- šolsko glasilo
- lokalni mediji

TRANSPORT

- izdelava robotike / FIZ
- projektno Hiška eksperimentov / FIZ, TEH
- onesnaženje okolja – sodelovanje na konferencah o onesnaženju zraka, vode/ RU, FIZ, BIO

ZDRAVJE IN DOBRO POČUTJE

- Igre brez meja (mešane ekipe – starostno, po spolu, učitelji, starši)/ RU, ETI
- igrice za najmlajše/ TEH, LUM, RU
- zunanji fitnes /ŠPO, ID
- šolske živali /RU, BIO, ETI

VODA

- projektno /BIO
- raziskovalna naloga
- piktogrami /LUM, GOS
- onesnaženost voda /GEO

ODPADKI

- ločeno zbiranje cela šola
- zelene straže/ RU
- izdelava košev (zunanji)/ TEH
- ozaveščevalne in zbiralne akcije

SKUPNE OZAVEŠČEVALNE AKCIJE

- BIO, FIZ
- GOS
- sejem rabljenih igrač
- povezava s podjetji (Toyota)
- Ekologi brez meja
- starši
- košarica RK/ RU
- novoletni sejem Prinesi – odnesi/ RU
- zbiranje hrane za živali /ID, projektno
- zbiranje hrane ob elementarnih nesrečah /DRU, ETI, RU
- zbiranje oblačil, kozmetike, šol. potrebščin (poplave, begunci, pomoči potrebnim – materinski dom)

V prilogi predstavljam načrtovan in izpeljan dan dejavnosti, ki ga je pripravila skupina učiteljev skupaj z učenci kot eno izmed nalog Ekošole. To je postal športni dan za učence 6., 7. in 8. razredov. K sodelovanju pa smo povabili še učence in učitelje iz OŠ Drska.

V drugem delu priloge pa predstavljam predstavitev Rumenege sleča, s katero so učenci podali znanja in vedenja o posebnosti biotske pestrosti v naši neposredni okolici.

3 SKLEP

Konec oktobra po vsej Sloveniji pročelja ali notranjosti šol, ki so vključene v program Ekošole, krasijo Zelene zastave. So simbol in dokaz.

Dokazujejo, da so s svojim delovanjem učenci in delavci teh šol vstopili v množico tistih, ki jim je skrb za okolje in zdravo življenje vsakdan.

Cilji, ki smo si jih zastavili ob vstopu, so nas popeljali do drugačnega razmišljanja, delovanja, obnašanja. Čeprav se potrošniški družbi in njeni miselnosti ne moremo kar tako izogniti, je prav, da vemo, kako lahko omilimo, če ne celo preprečimo posledice, ki jih tak način življenja prinaša nam vsem.

Vsebine projektov Biotska pestrost, Zgodnje naravoslovje, Varčna uporaba električne energije, Voda, vir življenja, S koraki do čistejšega zraka, Revščina po svetu in pri nas, Ekokviz, Ločeno zbiranje odpadkov, Zbiranje starega papirja in še bi lahko naštevala, niso le same sebi namen. Postale so del nas, našega razmišljanja, življenja. In prav je tako.

Naše dosežke z veseljem pokažemo in predstavimo vsem. Naše delovanje ima konkretne posledice tako na računih za porabo vode, električne energije, odvoz odpadkov. Prav gotovo je uspešnost naših akcij posledica tega, da se je Komunala, d. d. Novo mesto odločila in že tretje leto zapored šolam, ki smo vključene v ekološko gibanje Ekošola poravna letno pristojbino. Predvsem pa je pomembno to, da so naši »osebni računi« napolnjeni z ozaveščenostjo, empatijo tako do vsakršnega življenja kot do Zemlje, naše gostiteljice.

Zato Zelena zastava ni samo to!

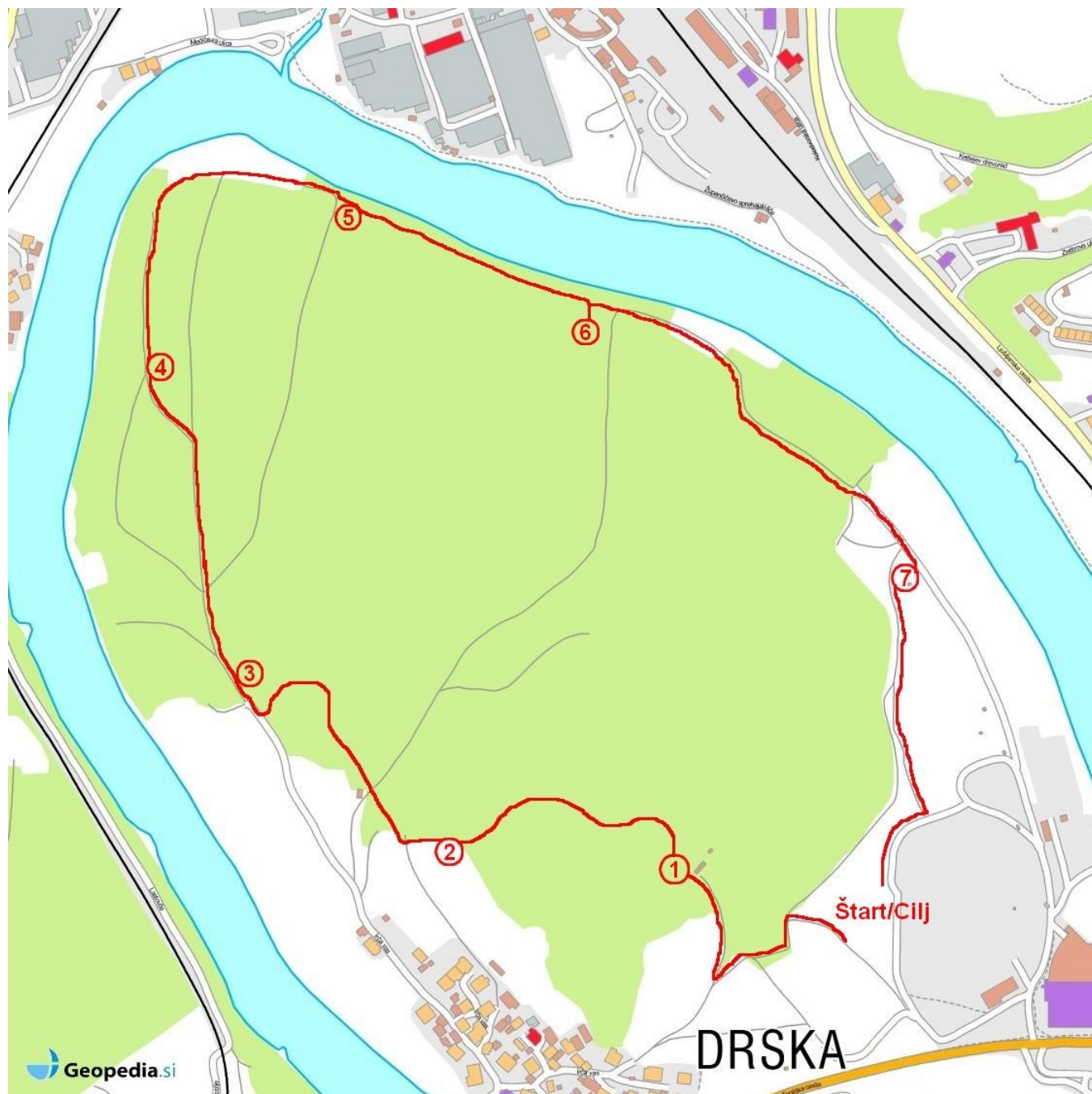
4 LITERATURA

Spletna stran Ekošola – predstavitev

LDN OŠ Grm

5 PRILOGE

PRIMER DNEVA DEJAVNOSTI (športni dan za 6., 7. in 8. razred): Pohod po Portovaldu in »trim steza«, sobota 15.5.2014

1. razgledna tabla

- »plapujoče« padalo, pod katerim tečejo otroci

(razgledno tablo pripravi OŠ Drska; 2 padali, eno priskrbi OŠ Drska, drugo OŠ Grm, vsakega držijo v zraku po 4 animatorji, skupaj 8)

2. hulahop, za vrtenje okoli pasu

(20-30 hulahopov; 2-3 animatorji)

3. preskakovanje hloda

(2-3 hlodi ležijo ob poti v gozdu, potrebno jih je očistiti in premakniti na razširjen del desno ob poti; 2-3 animatorji)

4. sonožno skakanje v zrak in dotikanje balonov

(20-30 balonov je obešenih različno visoko na vejah, neposredno nad potjo; 2-3 animatorji)

5. metanje vejic skozi obroče

(15-20 obročev različnih velikosti, ki so obešeni na vrvi razpeti med drevesi; 2-3 animatorji)

6. info tabla in merjenje obsega gomile

(otroci s koraki izmerijo obseg gomile, ko hodijo po njenem najvišjem delu; 2-3 animatorji)

7. predstavitev zelišč in deljenje zeliščnih bonbončkov

(zelišča pripravi OŠ Grm; delimo bonbončke-Herba, Bronhi, ovitke vržejo v eko koš; 2-3 animatorji)

Potrebujemo še 20 usmerjevalnih puščic, ki jih bomo za orientacijo udeležencev namestili na različne točke poti. Izdelajo jih učenci.

PRIMER 2: Predstavitev Rumenege sleča

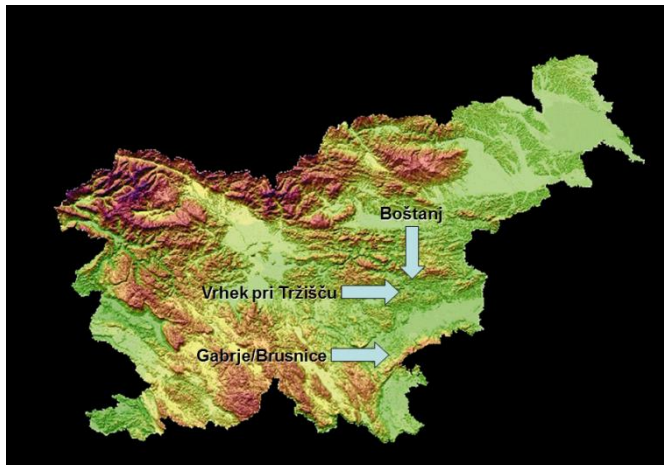

Rumeni sleč
—
rastlinska dragocenost Dolenjske

Rumeni sleč je botanična redkost in posebnost, ki uspeva v Sloveniji le še na treh znanih rastiščih:

- rastišče med Gabrjami in Brusnicami
- rastišče na Vrhku pri Tržišču
- rastišče pri Boštanju

Omenjena rastišča rumenege sleča so postala del evropskega ekološkega omrežja Natura 2000.

Rumeni sleč

- v Sloveniji so ga odkrili leta 1954
- profesor botanike dr. Tone Wraber ga je uvrstil med sto znamenitih rastlin na Slovenskem
- na naših tleh je resnično rastlinski posebnost
- zaradi redkosti sodi pri nas med ogrožene rastlinske vrste in od leta 1976 je zavarovan

- doma je predvsem ob Črnem morju
- zraste do dva metra visoko
- cvetovi so zlatorumeni
- je listopaden grm
- močno diši!

- raste v obliki gostih grmičev
- ponavadi na strmih pobočju obrnjenem proti jugu
- najbujneje cveti ravno zdaj, sredi maja
- družbo mu delajo bukve, kostanji, borovnice

Zakaj smo ga zavarovali?

- Etični razlogi. Človek smiselno varuje naravo okoli sebe, ne da bi se spraševal o neposredni koristi takega početja. Kot vsa druga živa bitja je tudi rumeni sleč "izdelek" dolgotrajnega razvoja, ki nas osuplja s svojimi dosežki.
- Znanstveni razlogi. Rumeni sleč je velika spodbuda za raziskovanje, saj zastavlja mnogo vprašanj, na katera naj bi odgovoril človek.
- Izobraževalni in razvedrilni razlogi. Rastišče Rumenega sleča je privlačen izletniški kotiček, saj nas obogati z novo vednostjo. Rumeni sleč je uvrščen med sto znamenitih rastlin slovenske flore.

Kaj lahko še storimo?

- Pri delu v gozdu pazimo, da ne poškodujemo grmovja
- Z gozdom gospodarimo tako, da zagotovimo primerno osončenost grmov
- Obiskovalce prosimo, naj ne lomijo vej in izkopavajo grmov

Viri:

- Zavod RS za varstvo narave: *Rumeni sleč in Naravoslovna učna pot Azaleja*. www.zrsvn.si
- Natura 2000: *zhibanka Rumeni sleč – zlati zaklad gozda*. www.natura2000.gov.si
- Planinsko društvo Novo mesto: *Rumeni sleč - rastlinska dragocenost Dolenjske*. www.planinsko-drustvo-nm.si